1.

WESTERN	HORROR	KOMEDIA	FILM WOJENNY	FILM AKCJI
gwiazda	krew	gag	granat	napad
kapelusz	krzyk	relaks	karabin	policjant
kowboj	morderstwo	śmiech	wojna	pościg
szeryf	pisk	uśmiech	wojsko	wybuch
zachód słońca	strach	wygłup	żołnierz	złodziej

KOMEDIA ROMANTYCZNA	FILM BIOGRAFICZNY	MUSICAL
kwiaty	biografia	choreografia
miłość	fakt	kostiumy
przeszkoda	prawdziwa historia	piosenka
przeznaczenie	znany człowiek	śpiew
romans	**życiorys**	taniec

5.

reżyser – (1) osoba odpowiedzialna za całokształt dzieła filmowego

dystrybutor – (11) człowiek, który zajmie się pokonaniem przestrzennych i czasowych różnic występujących między sferą produkcji i sferą konsumpcji filmu

kaskader – (9) osoby zawodowo występujące w niebezpiecznych scenach

scenograf – (4) autor oprawy plastycznej i architektonicznej

operator – (3) szef zespołu, odpowiedzialny za kompozycję plastyczną kadru

kostiumograf – (6) osoba zajmująca się opracowywaniem koncepcji plastycznej ubrań

charakteryzator – (5) człowiek, który nada twarzy i sylwetce aktora cechy granej przez niego postaci

dubler – (7) zastępują aktora w scenach

statysta – (8) odgrywają proste role w tle

scenarzysta – (2) osoba, która napisze, co się będzie działo w filmie i co aktorzy będą mówili

producent – (10) inwestor

6.

NAZWA ZAWODU	NAZWA ŻEŃSKA	CO ROBI?	EFEKT
reżyser	reżyserka	reżyseruje	reżyseria
operator	operatorka	filmuje	zdjęcia
scenarzysta	scenarzystka	pisze	scenariusz
scenograf	scenografka	projektuje	scenografia/dekoracje
kostiumograf	kostiumografka	projektuje	kostium
kompozytor	kompozytorka	komponuje	kompozycja/melodia/piosenka
producent	producentka	produkuje	produkcja
charakteryzator	charakteryzatorka	charakteryzuje	charakteryzacja

8.

aktor

odtwórca

gwiazda

~~bohater~~

dekoracja

scenografia

~~scenarzysta~~

scenograf

operator

kamera

robić zdjęcia

~~fotografować~~

kompozytor

muzyka

~~kompozyt~~

kompozycja

producent

produkować

~~produkt~~

produkcja

12.

Krytyk początkujący – czyli jak napisać dobrą recenzję

Krytyka nie jest jedynie domeną **specjalistów**, którzy, niczym strażnicy dobrego smaku, stanowią o bycie lub niebycie pojawiających się na arenie kulturalnej zjawisk. Krytyka jest przede wszystkim **uczestnictwem** w życiu kulturalnym. Jest świadectwem krytycznego i **świadomego** odbierania sztuki. Krytykiem powinien być więc każdy, kto czyta książkę, ogląda film, słucha albumu muzycznego. Dobrze, jeśli jako owoc prywatnego kontaktu ze sztuką powstanie także recenzja. A oto kilka porad, jak ją napisać.

Przede wszystkim krytyka ma sens jedynie wtedy, kiedy jej celem jest promowanie zjawisk cennych, artystycznie wartościowych albo wytykanie błędów tym nieco mniej dopracowanym. Celem nie jest natomiast krytyka sama w sobie – złośliwości i osobiste **antypatie**, a także budowanie własnej pozycji kosztem niszczonych twórców nie mają nic wspólnego z konstruktywną krytyką. Z każdego sądu i każdej opinii trzeba się wytłumaczyć. Zarówno pochwały, jak i nagany powinny być poparte rzetelnymi argumentami. W przeciwnym razie recenzja może zmienić się w bałwochwalczy **panegiryk** lub złośliwy **pamflet**, nie przedstawiając przy tym żadnej obiektywnej wartości.

Zaczynając pisać, zapoznaj się dokładnie z recenzowanym zjawiskiem. Dowiedz się jak najwięcej o autorze, umieść utwór w **kontekście**, jakim jest jego twórczość. Zastanów się, czy recenzowany utwór jest lepszy, czy gorszy od poprzednich. Może jest debiutem. Wtedy zastanów się, czy w świetle innych znanych ci debiutów utwór wypada dobrze czy może niekoniecznie. Jest to dobry pomysł na początek recenzji.

Nigdy nie **streszczaj**! Recenzja nie jest skrótem. Nie opowiadaj więc książki ani filmu. A już z całą pewnością nie zdradzaj **zakończenia**. Recenzja zawsze powinna zachęcać czytelnika do samodzielnego zapoznania się ze zjawiskiem. Nawet jeśli jest nieprzychylna, nie może zastąpić bezpośredniego odbioru. Krótki opis, który powinien znaleźć się w recenzji, ma za zadanie wprowadzenie czytelnika w ogólny zamysł utworu, w jego główne zagadnienia (jeśli to oczywiście możliwe – należy wystrzegać się spłycania problemu poprzez przesadne dążenie do skrótowości). Ma on zwrócić uwagę czytelnika na najważniejsze elementy – mocne i słabe strony recenzowanego zjawiska.

Jest co najmniej kilka gatunków recenzji, których styl i forma są uzależnione od ich funkcji i występowania. W prasie codziennej spotykamy się z krótkimi recenzjami, które zaledwie sygnalizują pojawienie się nowej książki, **premierę** filmu czy płyty. Recenzje te zazwyczaj zawierają jedynie podstawowe **informacje** o autorze, utworze i dacie premiery. Innym rodzajem recenzji jest specjalistyczny artykuł pisany przez krytyka literackiego, muzycznego lub filmowego. Wymaga od autora przygotowania **merytorycznego**, a także specjalistycznej **analizy** zjawiska. Tego typu recenzje pojawiają się głównie w **branżowych** czasopismach i kierowane są zwłaszcza do wąskiej grupy szczególnie zainteresowanych odbiorców. Jednak najpopularniejszym gatunkiem jest recenzja publicystyczna, która stylistycznie znajduje się w połowie drogi między tymi wspomnianymi wcześniej. Recenzja taka wymaga od autora specyficznej „lekkości pióra", powinna być więc napisana w **ciekawy** sposób, zachęcając do zapoznania się nie tylko z samym recenzowanym zjawiskiem, ale także z nią właśnie. Posiada więc cechy felietonu, pisana jest stylem **swobodniejszym** niż profesjonalny artykuł recenzencki, chociaż nie powinna ustępować mu pod względem **rzetelności** W tego typu tekście na jeden z głównych planów może wybijać się także

osoba samego autora recenzji, czyli ty. Można to osiągnąć za pomocą zabawnych sformułowań, ciekawych spostrzeżeń, wyrażenia osobistych opinii. Nie należy jednak z tym przesadzać, ważne jest zachowanie umiaru.

Kończąc recenzję, unikaj **sformułowań** typu: „Książka (film, płyta) mi się podobała/nie podobała". Taki wniosek powinien wynikać z twoich wcześniejszych **spostrzeżeń**, które są o tyle istotniejsze, że postarałeś się (a przynajmniej powinieneś był) o ich odpowiednie uargumentowanie. Poza tym, musisz dać szansę swojemu czytelnikowi na **samodzielne** podjęcie decyzji, czy warto zapoznać się z twoją propozycją czy też nie. Twoim zadaniem nie jest zresztą (wbrew temu, jak się powszechnie uważa) nakłanianie bądź zniechęcanie do niej, ale skłanianie do **refleksji** i prowokowanie do własnej, **krytycznej** opinii.